

Поведінкові практики підлітків 10-19 років, які живуть або працюють на вулиці

- Балакірева О., к. соціол. н., (УІСД ім. О. Яременка)
- Бондар Т., к. соціол. н., (УІСД ім. О. Яременка)
- Сакович О., (ЮНІСЕФ)

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ

Завдання:

- Моніторинг поведінки, знань (2009, 2012, 2014, 2017)
 - Моніторинг доступності послуг
 - Визначення потреб
 - Оцінка поширеності ВІЛ-інфікування
 - Оцінка чисельності

ДОСЛІДЖЕННЯ 2017 - 7 міст України:

Дніпро, Кривий Ріг Дніпропетровської обл., Маріуполь Донецької обл., Київ, Одеса, Запоріжжя, Миколаїв.

- Визначено **285** точок локалізації підлітків
- Дослідження проведено на **83** точках (TLS)

Опитано **1100** підлітків, з них: **751** хлопець та **349** дівчат

- Пройшли опитування і тестування **899** підлітків (тест від 14 років)
- Пройшли лише опитування – **201** підліток

СОЦІАЛЬНИЙ ПОРТРЕТ

Програмами профілактики охоплені - **49%**

За віком:

10-13 років - **201 особа**

14-15 років - **266 осіб**

16-17 років - **272 особи**

18-19 років - **361 особа**

- **43,5%** закінчили 9 класів загальноосвітньої школи
- **80%** працюють неофіційно(серед тих хто працюють), що призводить до соціальної незахищеності та протиправних дій з боку роботодавця
- **15%** не навчаються і не працюють
- **69%** живуть вдома (у квартирі чи будинку) разом зі своїми батьками чи іншими родичами
- **92%** мають мобільний телефон
- **83%** мають доступ до Інтернету

РИЗИКОВАНІ ПРАКТИКИ

88% мають досвід вживання алкогольних напоїв

Кожен другий вживає алкогольні напої щодня

Кожен другий (48%) має досвід вживання будь-яких наркотиків

- **Кожен п'ятий (19%)** має досвід вживання наркотиків, які нюхають, п'ють або ковтають
- **2%** мають досвід вживання ін'єкційних наркотиків, серед них, кожен 2-й практикував ризиковані ін'єкційні практик

28% опитаних підлітків мають знайомих, які вживають наркотики ін'єкційним шляхом

ЗАЛУЧЕННЯ ДО СТАТЕВИХ ПРАКТИК

57% мають досвід статевих контактів з особами протилежної статі.

- Серед них 60% зазначили, що мають постійного партнера.
- **Досвід випадкових сексуальних контактів визнали:**
58% хлопців та 38% дівчат.
- **Досвід комерційних сексуальних контактів визнали:**
3% хлопців та 20% дівчат.

40% мали небезпечні сексуальні практики, серед них:

- більшість мають досвід вживання алкогольних напоїв,
- 3% вживали наркотики ін'єкційним шляхом,
- 15% вказали, що мають досвід сексуального насильства.

22% підлітків, які мали випадкових сексуальних партнерів, **НЕ ВИКОРИСТОВУВАЛИ** презерватив під час останнього статевого контакту, **5%** – не пам'ятає.

РІВЕНЬ ПОІНФОРМОВАНОСТІ З ПИТАНЬ ВІЛ/СНІДУ

Про ВІЛ:

- **71 %** відомо про вірус імунодефіциту людини
- **19 %** не впевнені у своїх знаннях
- **25 %** правильно визначають шляхи передачі

Найбільш популярні і бажані шляхи отримання інформації про ВІЛ серед підлітків

31% сайти в Інтернеті

27% лекції/бесіди у навчальних закладах

24% брошури, буклети, інформаційні листівки

Доступність медико-соціальних послуг

- **81%** звертались хоча б один раз в житті за медико-соціальними послугами
- **75%** за останні 12 місяців зверталися у поліклініку за місцем проживання
- Рівень охоплення профілактичними програмами серед усіх підлітків **49,1%**

Щодо тестування на ВІЛ:

- **44,5%** знають, куди звертатися, щоб пройти тест на ВІЛ
- **10%** протягом останніх 12 місяців пройшли тестування на ВІЛ та одержали його результат

Щодо тестування на Гепатит С:

- **9%** робили тест на наявність гепатиту С
- **8%** не впевнені, чи здавали вони цей тест
- **2%** повідомили про виявлену в них наявність вірусу гепатиту С

33% хоча б раз в житті затримувалися **представниками органів правопорядку**: хлопці (39%), дівчата (22%)

ДОСВІД ПЕРЕЖИВАННЯ НАСИЛЬСТВА

За останні 12 місяців підлітки піддавалися:

- **85%** психологічному насильству
- **57%** фінансовому насильству
- **19%** сексуальному насильству

ДОСВІД БУЛЛІНГУ

- **47%** мали досвід приниження іншими підлітками
- **38%** самі брали участь у буллінгу
- Дівчат частіше принижували, ніж хлопців (52% та 45% відп.)

У разі переживання приниження:

- **45%** підлітків ділилися даною ситуацією з друзями
- **42%** взагалі нікуди не зверталися та нікому не розповідали

ШВИДКА ОЦІНКА СИТУАЦІЇ В ДОНЕЦЬКІЙ ТА ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ

- Усі підлітки зазначають, що отримують освіту у навчальних закладах: школа, школа-інтернат, училище, коледж, технікум, університет.
- Часто підлітки прогулюють навчання і займаються у цей час тимчасовими підробітками.
- Найпоширенішим фактором, який підштовхує підлітків проводити більше часу на вулиці є конфлікти та проблеми з батьками, які не приділяють належної уваги дітям, вживають алкоголь та застосовують фізичне насильство.

Географія: *Донецька область:* мм. Бахмут, Краматорськ, Слов'янськ; *Луганська область:* мм. Северодонецьк, Лисичанськ, Рубіжне

Методи: інтерв'ю та групові інтерв'ю з експертами та підлітками

ДЖЕРЕЛА ЗАРОБІТКУ

Вантажник

Роздача листівок

Робота на ринках

Випалювач в цеху

Робота на ринках,
будівництвах, мийках

Сфера торгівлі та обслуговування

Мають місце поодинокі випадки виконання підлітками за гроші різних завдань для воєнних, що є для останніх розважальним заняттям

Поширення набуває робота у мережі Інтернет – копірайтер, «накрутка лайків» у соціальних мережах

Деякі підлітки отримують гроші шляхом жебракування, крадіжок дрібної побутової техніки, у супермаркетах, у школах серед своїх однокласників.

РИЗИКОВАНІ ПРАКТИКИ

- У всіх містах опитування є підлітки, які надають секс-послуги за винагороду (у Донецькій області таких більше)
- Винагорода: гроші, їжа, житло. Інколи дівчата знайомляться та вступають в сексуальні стосунки на дискотеках за пригощання, проте це не сприймається як комерційний секс
- Найчастіше секс-послуги надаються воєнним
- Часто прикладом для дівчат-підлітків є їхня мати
- Кожен третій підліток у Донецькій області та деякі підлітки у Луганській мають досвід вживання неін'єкційних наркотиків
- Розповсюдженою практикою серед підлітків є вживання алкоголю з седативними таблетками
- Гроші на наркотики підлітки зазвичай збирають компанією, рідше купують індивідуально. Дістати наркотичні речовини у містах не є проблемою, іноді їх можуть продавати такі ж самі підлітки

ПОТРЕБИ ПІДЛІТКІВ

Переважно підлітки зазначали про потребу у зимовому одязі (куртка, штани) та теплому взутті

Рідше підлітки вказували на потребу у продуктах харчування.

Необхідною є психологічна підтримка в питаннях складних стосунків з батьками, друзями, сексуальними партнерами.

ДОСВІД ЗВЕРНЕННЯ ПІДЛІТКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ

Батьків

Лікарні

Поліції

Друзів

Соціальних служб

Громадських чи
релігійних
організацій

При наявності широкого спектру послуг для підлітків, який існує у містах дослідження, підлітки **досить поверхнево обізнані про існуючі організації** та мало куди звертаються за отриманням допомоги чи вирішенням наявних проблем

Більше інформації:

Громадська організація

«Український інститут соціальних досліджень імені О. Яременка»

Голова правління:

Балакірєва Ольга Миколаївна, bon.smc@gmail.com

Директор:

Бондар Тетяна Василівна, t.bondar@uisr.org.ua

Тел. (044) 501-50-75

Тел./факс: (044) 501-50-76

http: www.uisr.org.ua

e-mail: info@uisr.org.ua

